

Historie a současnost poštovního úřadu v Bystřici nad Olší

Poštovní úřad v Bystřici byl založen 16. října 1877, respektive byl do obce přeložen ze sousední Vendryně pod názvem Bistritz in Schlesien (Bezirk Tetschen), aby bylo jeho jméno jasně rozlišeno od jiných poštovních úřadů podobného jména v Čechách, na Moravě a v Sedmíhradsku. Prvním poštmistrem se stal učitel a zároveň ředitel školy, Johan Niemczyk. Poštovní úřad byl zřízen v jeho bytě ve staré škole a úřad poštmistra zastával až do roku 1893. Od tohoto roku převzala poštovní úřad Otýlie Ryszková a současně se úřadovna přemístila do budovy obchodníka Quida Kohna čp. 265 a později do 1. poschodí domu čp. 281 na starou poštu za železniční tratí. Od roku 1896 poštovní úřad fungoval pod jménem Bistritz in Schlesien – Bystrzyca.

Foto: soukromý archiv Petra Majera
Fotografie původního Poštovního úřadu čp. 281

Foto: Petr Majer
Dnešní podoba domu čp. 281

Bohužel, pro rok 1877 se mi dosud nepodařilo dohledat místního poštovního úředníka v Bystřici, nicméně roku 1879 jím byl Johan Niemczyk.

V době založení od roku 1877 udržoval poštovní úřad jednou denně prostřednictvím poštovního pěšího posla spojení s nádražím v Bystřici (Bystritz). Do jeho okrsku spadaly tyto obce (Ortsgemeinde) s původními německými názvy:

Obec Bistritz s nádražím Bistritz

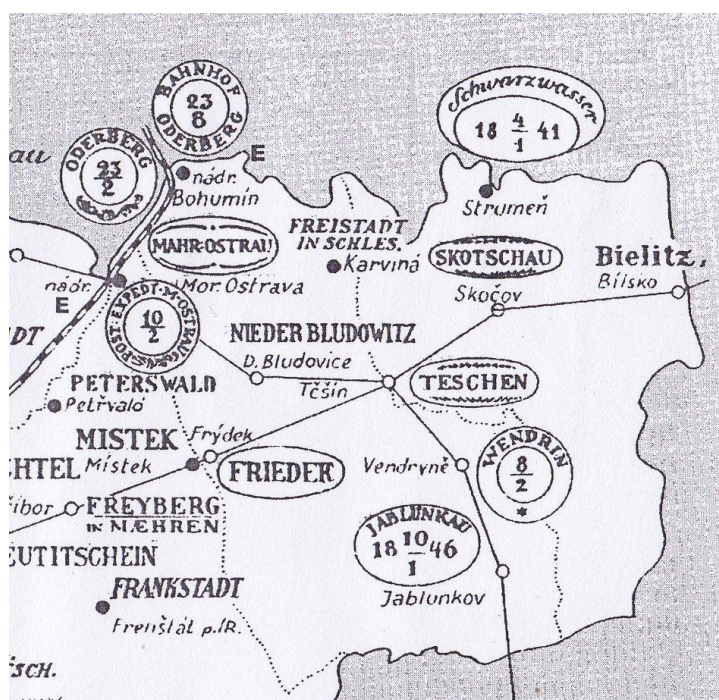
Obec Karpentna

Obec Tyrra s místem Pustutka

Obec Niedek s místy Gluchowa a Strzelma

Obec Wendrin s Černowitz a Zaolsie

Pokud jde o okolní obce, poštovnímu úřadu v Bystřici předcházela úřad ve Vendryni, založený již roku 1799 jako Wendrin (viz mapa z roku 1850, kde jsou uvedeny poštovní úřady pouze v Těšíně, Vendryni a Jablunkově, včetně otisků tehdy používaných razítek).

Repro: archiv Petra Majera

Mapa poštovních úřadů r. 1850

V Hrádku nad Olší byla zřízena poštovna teprve roku 1903. Nejstarší známé razítko je kovové razítko poštovny Nýdek, doložené ze dne 26. 3. 1903, poštovna však byla založena již 16. 3. 1902 a o rok dříve v Karpentné 16. 7. 1901. Zavedením telefonu a telegrafu 25. 6. 1925 došlo k rychlému rozšíření provozu na bystřickém poštovním úřadě. V roce 1928 bylo v obci již devět účastníků a to obchod K. Rusze čp. 298, Dělnický dům čp. 119 „polská škola, obchod Šimona Windholze čp. 276, četnická stanice čp. 298, obchod Felixe Horbeina čp. 365, obchod Quida Kohna čp. 265, pila Jana Rakowského čp. 216 a česká škola čp. 402. V roce 1923 byl poštmistrem jmenován Jaroslav Tomáš. Jak se lze dočíst v první obecní kronice, nebylo to s výběrem poštovních úředníků ve dvacátých letech minulého století jednoduché. Nově jmenovaný pošt mistr Jaroslav Tomáš se stal poštmistrem v Bystřici 23. června 1923. Zdálo se, že svěřený úřad řídí bezúhonně, jenže tomu tak nebylo. V roce 1927 si koupil motocykl a rádio, které měl ve svém tehdejší pronajatém bytě u pana Rusnoka čp. 393. V obci si začali lidé povídat různé věci, ne že by záviděli, ale spíše se jim zdálo divné, odkud vzal tolik peněz. Nikoho v nejmenším nenapadlo, že by mohlo jít o zpronevěru. Teprve až místní pekař Jerzy

Samiec, který bydlel v domku čp. 139, si dne 1. července 1927 objednal vagón mouky a peníze odeslal do firmy právě z bystřického poštovního úřadu. Jednalo se poměrně o vysokou částku 26 000 Kč. Když mu zásilka mouky nepřicházela, začal se pekař Samiec zajímat o to, co se stalo. Vznese dotaz na tehdejší Ředitelství pošt v Opavě, které okamžitě vyslalo do Bystřice svého úředníka, který u Jaroslava Tomáše provedl za asistence četníků revizi. Byla provedena domovní prohlídka jeho bytu, který byl uzamčen a zapečetěn. Následně bylo zjištěno, že poštovník Tomáš měl na svědomí i další poštovní zásilky, které si přivlastnil a způsobil tak celkovou škodu 120 000 Kč. Soud v Moravské Ostravě ho pak odsoudil do vězení na 18 měsíců, samozřejmě s tím, že způsobenou škodu bude muset uhradit. Na další zpronevěru peněz se přišlo o rok později, 12. června 1928, kdy listonoš Alois Mrozek zpronevěřil peníze, které byly určeny na výplatu důchodcům, kteří byli zaměstnaní v Třineckých železárnách. Alois Mrozek byl odsouzen a uvězněn na 6 měsíců s povinností uhradit zpronevěřené peníze.

Foto: archiv kronikáře P.Majera
Poštovník Jaroslav Tomáš

Na místo poštovníka Tomáše nastoupil poštovník Květoslav Vilímek, který vykonával úřad až do října 1938.

Vývoj poštovního úřadu v Bystřici po vzniku Československa

Po zániku Rakouska –Uherska vznikl mezi nově vzniklým Československem a Polskem spor o území Těšínska. Dne 5. listopadu 1918 byla pošta v Bystřici pod správou Polska (pod názvem Bystrzyca nad Olzą. Dne 3. 2. 1919 se konala v Paříži mírová konference. Jejím výsledkem bylo stanovení předběžných hranic mezi Československem a Polskem a dohoda, že československé jednotky opustí část dobytého území přiřknutého pařížskou konferencí Polsku do 25. 2. 1919. Předběžné hranice stanovené konferencí odpovídaly s několika výjimkami současným česko-polským hranicím. Konference byla úspěšnější pro Československo, protože získalo některá města a těžební území patřící dle dohody z roku 1918 Polsku. Uvedené řešení bylo přijato oběma stranami, československé jednotky opustily území do výše zmíněného termínu a polské jednotky obsadily polskou část území stanoveného pařížskou konferencí dne 26. 1. 1919. Těch několik výše uvedených „výjimek“ byly následující poštovní úřady, které konference přiřkla Polsku :

III. Poštovní úřady předané Pařížskou konferencí 1919 Polsku, ale následně přiřčené k 10.8.1920 k Československu

Český název	Polský název	Německý název
Bystřice ve Sl.	Bystrzyca	Bistritz in Schl.
Darkov	Darków	Darkau
Dětmarovice	Dziecmorowice	Dittmannsdorf
Frýštát ve Slezsku	Frysztat Slask. Austr.	Freistadt, Österr. Schlesien
Jablunkov ve Sl.	Jablonków	Jablunkau in Schl.
Návsí	Nawsie	Nawsi
Německá Lutyně	Niemiecka Lutynia	Deutschleuten
Petrovice u Frýštátu	Piotrowice k. Frysztatu	Petrowitz b. Freistadt
Skřečoň	Skrzecon	Skrzecon
Těšín 2	Cieszyn 2	Teschen 2
Třinec	Trzyniec	Trzynietz
Vendryně	Wendrynia	Wendrin

Práce česko - polské mírové konference pokračovala i po únoru 1919. V září 1919 bylo rozhodnuto uskutečnit na tomto území v roce 1920 plebiscit. K němu vydaly oba státy poštovní známky s přetiskem SO 1920, avšak k plebiscitu nikdy nedošlo vzhledem k dohodě o definitivních hranicích.

Dne 28. července 1920 rozhodla Rada velvyslanců v Paříži o rozdělení Těšínského Slezska. Vzhledem k této dohodě se vrátily města a obce zařazené do seznamu č. III zpět do Československa. (viz: Lubor Kunc, Czechoslovak Specialist č. 5/ 2000)

Od roku 1925 poštovní úřad nesl název Bystřice nad Olzou.

Bystřice nad Olzou
30. června 1937

Bystřice nad Olzou
7. července 1937

Na uvedených razítkách a známkách z roku 1937 vidíme jednu zvláštnost té doby a totiž, že z poštovního úřadu v Bystřici nad Olzou byly odesílány zásilky ofrankované jak československými tak polskými známkami. Název se poté změnil podle politické situace: polský zábor 1938 Bystrzyca nad Olzą a po německém záboru 1939 Bystritz (Oberschlesien)

Bistriz (Oberschlesien)
22. prosince 1939

Poválečný vývoj pošty

V roce 1945 to byl opět poštovní úřad v Bystřici nad Olzou.

Rok 1948
Bystřice nad Olzou

Z dostupných materiálů bylo zjištěno, že v roce 1951 byl vedoucím pošty Maxmilián Mrovčík. V té době pod poštovním úřadem byly i obce Košařiska, Karpentná a Nýdek. Bylo

celkem sedm pošťáků. Poštu ráno přivezl vlak v 6.40 a večer v 18 hodin odcházela pošta taktéž vlakem. Vlaky, hlavně v zimě, měly velké zpoždění. Běžně tak čekal ten, kdo měl službu, na vlak do půlnoci.

Od 1. července 1962 dodnes je název pošty Bystřice nad Olší .

Několik statistických údajů:

Od r. 1966 do 31. 12. 1988 byla vedoucí pošty paní Kurková Emílie

1. 1.1989 – 30. 9. 1991 paní Bajuszová Helena

1. 10.1991 – 31. 12. 1991 paní Ing. Horáčková Stanislava

1. 2.1992 dosud paní Bažanovská Drahomíra.

Foto: Petr Majer

Budova poštovního úřadu čp.410 (dnes penzion „DOKTOR“) u železniční stanice

Současnost

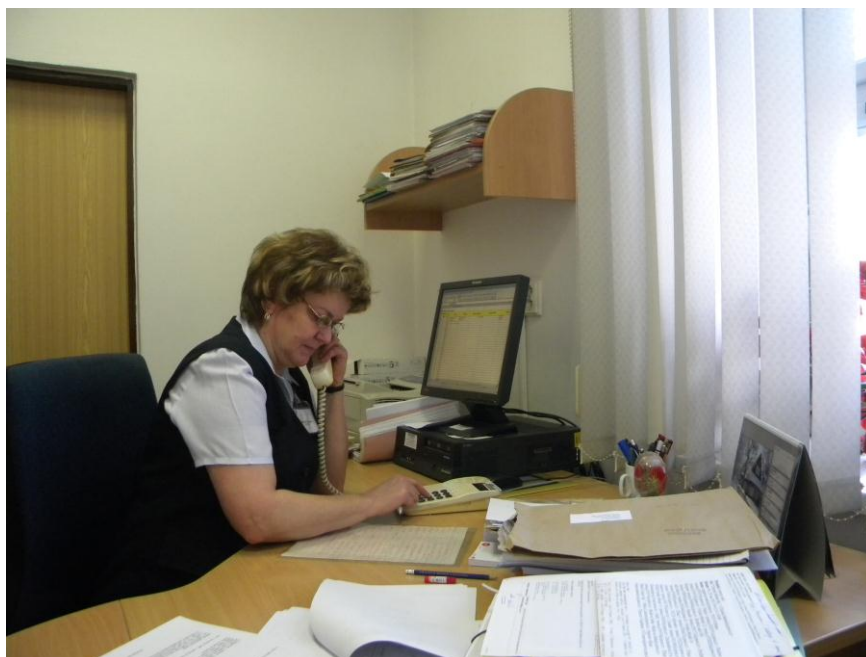

Foto:Petr Majer

Paní Drahomíra Bažanovská

Vedoucí pošty paní Drahomíra Bažanovská rozená Lipovská je rodačkou z Bystřice, kde do svých 49 let s rodinou bydlela. V roce 2007 se přestěhovala do Třince. Je vdaná, manžel pracuje v Třinci, má 2 děti, syna Lukáše a dceru Janu, kteří v současnosti studují vysoké školy. Za zmínku stojí to, že už její maminka na podzim r. 1951 nastoupila na místní poštu jako doručovatelka.

Paní Drahomíra Bažanovská pracuje na poště od roku 1992 a při našem setkání na podzim v roce 2010 jsem jí položil několik otázek:

I Vaše maminka pracovala na poště, máte nějakou vzpomínku?

„Bylo to na počátku 50 tých let minulého století, a tehdy to nebylo v naší podhorské vesnici jednoduché. Listonoš, který měl službu, musel čekat na vlak, který přijížděl před půlnocí. Mamce se to také stalo. A když přišla zpátky na poštu, tak jí hlásil vedoucí, že má ještě telegram – úmrtní na doručení. Tak jí nic jiného nezbyvalo, než jít. Byl vítr, sněhu po pás. Bylo to Pod prašivou. Domů dorazila unavená asi ve 2 ráno. V létě se doručovalo na kole a v zimě pěšky. Do odlehlých míst (Loučka) se posílaly noviny po dětech ze školy a pro důchody si chodili lidé sami, když potřebovali nakoupit v obchodě, tak tam počkali v den splatnosti důchodu na pošťáka. V té době nebyly žádné výpisy z účtů, letáky, katalogy, reklamy. Pošty bylo málo. Mamka doručovala 4 roky, pak se vdala a na poštu se již nevrátila.“

Jaké služby dnes poštovní úřad nabízí?

„Na naší poště poskytujeme nejen klasické služby poštovní, ale celou řadu různých služeb pro naše smluvní partnery, kterými je Poštovní spořitelna, Českomoravská stavební spořitelna, Česká pojišťovna a.s., Western Union, Sazka a.s. a jiné. Poskytujeme rovněž i služby CZECH POINT, kterých je v současnosti 22 včetně například datových schránek nebo vidimace a legalizace. Nejvíce jsou využívány naše klasické služby pošty – zaslání listovních a balíkových zásilek.“

A co před Vánoci?

„Pokud srovnám dobu před 10 až 15 lety, je to zásadní rozdíl v zaslání vánočních a velikonočních pohlednic. Zde se jedná o snížení cca o 40 %, avšak poslední dobou se opět počty blahopřání mírně zvyšuje, a to především do ciziny. Taktéž struktura zásilek je jiná a to hlavně díky nárůstu internetového obchodu.“

Kdy je na poště nejvíce zákazníků?

„Nejvíce zákazníků registrujeme v půli měsíce, kdy jsou výplatní termíny a sociální dávky. Naopak nejméně zákazníků je začátkem měsíce, ale není to vždy pravidlem. Méně zákazníků máme také podle počasí, když je škaredě nebo naopak, když začínají sezonní práce na zahrádkách a na polích.“

Na poště je možné zakoupit také různé zboží, viděl jsem také hračky?

„Ano, nabízíme i různé druhy zboží z oblasti hraček, knih, společenských her, lékárníčky, pohlednice, blahopřání, různé druhy obálek, kartonové obaly, kalendáře, papírenské a hračkářské zboží, které stále obnovujeme tak, aby měl zákazník z čeho vybírat.“

Vzpomenete si na nějaký kuriózní případ v doručování poštovních zásilek?

„Jednou doručovatelka doručovala do jednoho rodinného domku, a když došla přes dvůr ke dveřím, uslyšela za sebou velkého domácího hlídače, a v tom zmatku, kde nikoho neviděla, tak vběhla do prázdného kotce a zavřela za sebou vrátka. A tak pejsek ji tam asi jednu hodinu hlídal, než přišel majitel domů a naší doručovatelku vysvobodil.“

Přpravuje pošta i živá zvířata?

„Pošta v minulosti přijímala balíky se živými zvířaty, stalo se například několikrát, že jsme museli nakrmit a dát vodu nejen pejskovi, holubovi, králíkům, kuřatům, housatům, ale i ovečce. V dnešní době již živá zvířata k přepravě nepřijímáme s výjimkou živých včel.“

Poslední otázka: jak má správně vypadat doručovací adresa?

„Adresa napsaná na zásilky by měla správně být:

Jméno a příjmení

Bystřice č. domu

739 95 Bystřice nad Olší“.

Foto: Petr Majer

Současná budova poštovního úřadu Bystřice nad Olší, kde byla přestěhována v roce 1997

Několik statistických údajů

15. 4.1997 – zaveden terminál ON-LINE společnosti Sazka a.s.

15. 5.1997 – zavedeny počítače na poštu s programem APOST, ve kterém pracuje dodnes.

Od r. 1997 již nebyla v provozu hovorna pro veřejnost a od dubna 2010 také již skončila spolupráce se společností O2, pro kterou byl prováděn příjem a dodávání telegramů. Tato služba byla poslední dobou již jen minimálně využívána.

1. 9. 1998 byla zavedena motorizace, tj. poště bylo přiděleno jedno auto na doručování

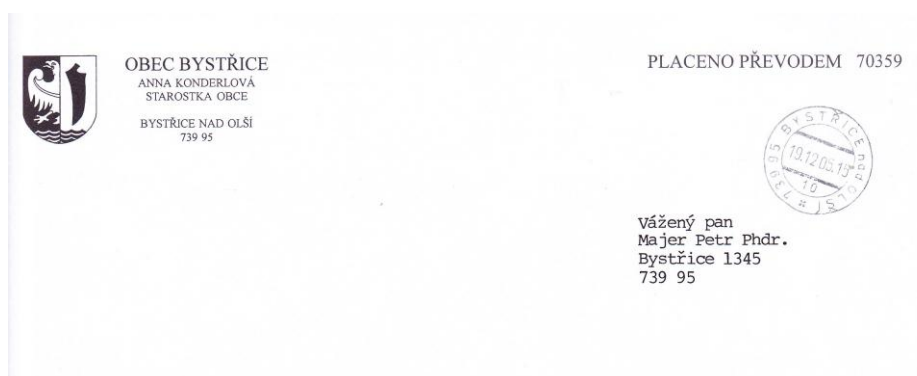
1. 8. 2000 přibýly poštovnímu úřadu další dva doručovací okrsky obce Nýdek včetně jednoho auta.

Foto: Petr Majer

Dne 1. 4. 2001 byly poště přiřazeny další dva okrsky doručovací z obvodu obce Hrádek nad Olší.

Název poštovního úřadu byl do 1. září 2006 Bystřice nad Olší.

Od tohoto datumu došlo ke změně názvu pošty v tzv. zkušebním provozu.

Bystřice nad Olší patřila k poštám, u nichž se změnil název

kód OZ	PSC	Název pošty	Změněný název pošty
7	739 95	Bystřice nad Olší	Bystřice
1	257 51	Bystřice u Benešova	Bystřice

Na základě této změny obecní úřad nadepsal úřední obálky následně:

V lednu 2009 ovšem Česká pošta rozeslala do všech domácností v Bystřici leták, ve kterém upřesnila doručovací adresu: **739 95 Bystřice nad Olší**. Ukázalo se, že změna názvu se v provozu poštovního úřadu neosvědčila.. Obecní úřad však nadále používá neplatnou doručovací adresu (viz obálka výše).

Schránky České pošty v Bystřici nad Olší

Poštovní schránka oranžová

V obci jich je celkem pět, slouží občanům k odeslání ofrankovaných listovních zásilek:

Budova pošty, Bystřice nad Olší

Prodejna Na Pasekách, Bystřice nad Olší

Restaurace Na Konečné v Pasekách, Bystřice nad Olší

Večerka Mitrengová, Bystřice nad Olší

Rodinný dům Wawrosz, Bystřice nad Olší

Foto: Petr Majer
Prodejna Na Pasekách

Poštovní schránka odkladní – modrá

Foto: Petr Majer
Odkladní schránka Nýdecká 19 „U baráků“

Slouží pro potřeby poštovních doručovatelů, kde si odkládají část listovních zásilek.

Poštovní schránky pro občany - modré

Foto: Petr Majer
Poštovní schránky v lokalitě „Pod Prašivou“

Česká pošta zavedla rovněž modré, očíslované a uzamykatelné poštovní schránky. Jsou určeny pro občany, kteří bydlí v méně dostupných lokalitách, kam doručovatelka nechodí a občané si proto poštu vyzvedávají sami.

Soukromé poštovní schránky

Samozřejmě na většině rodinných domků najdeme různé druhy poštovních schránek., některé jsou ozdobou a zapadají do prostředí, jiné jsou bohužel nefunkční a rezavější.

Poštovní doručovatelky

Poštovní úřad v Bystřici nad Olší má devět doručovatelek nejen pro obec Bystřici, ale také pro dodávací poštu Nýdek a Hrádek nad Olší. Doručovatelky, které dosud používaly jako dopravní prostředek jízdní kolo (je jich celkem šest – pozn.) obdržely v listopadu 2010 motokolo.

Foto: Petr Majer

Poštovní doručovatelka paní Renáta Podermaňská

Foto: Petr Majer
Motokolo